

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 160/20
Luxemburg, 16 decembrie 2020

Hotărârea în cauzele conexe C-597/18 P, Consiliul/K. Chrysostomides & Co. și alții, C-598/18 P, Consiliul/Bourdouvali și alții, C-603/18 P, K. Chrysostomides & Co. și alții/Consiliul și C-604/18 P, Bourdouvali și alții/Consiliul

Curtea confirmă hotărârile Tribunalului în sensul că a respins acțiunile în despăgubire formulate de mai mulți particulari și societăți ca urmare a unor acte și comportamente ale instituțiilor Uniunii adoptate în cadrul unei asistențe financiare acordate Ciprului și condiționate de restructurarea sectorului său bancar

În schimb, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept considerând că Eurogrupul constituie o entitate a Uniunii instituită de tratate ale cărei acte sau comportamente ar putea angaja răspunderea extracontractuală a Uniunii

În primele luni ale anului 2012, mai multe bănci cu sediul în Cipru, printre care Cyprus Popular Bank (denumită în continuare „Laïki”) și Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia (Bank of Cyprus, denumită în continuare „BoC”), au întâmpinat dificultăți financiare. La 25 iunie 2012, Cipru a adresat așadar președintelui Eurogrupului o cerere de asistență financiară, care a indicat că această asistență ar fi furnizată fie de Fondul european de stabilitate financiară, fie de Mecanismul european de stabilitate (MES), în cadrul unui program de ajustare macroeconomică care urma să se concretizeze într-un protocol de acord. Negocierea acestui protocol a fost purtată, pe de o parte, de Comisia Europeană împreună cu Banca Centrală Europeană (BCE) și cu Fondul Monetar Internațional (FMI) și, pe de altă parte, de autoritățile cipriote. La 26 aprilie 2013, un protocol de acord a fost astfel semnat de Comisie, în numele MES, de ministrul de finanțe cipriot și de guvernatorul Băncii Centrale a Ciprului, ceea ce a permis acordarea de către MES a unei asistențe financiare acestui stat membru.

Mai mulți particulari și societăți, titulari de depozite la Laïki și la BoC, acționari sau creditori obligatori ai acestora, au considerat că Consiliul Uniunii Europene, Comisia, BCE, precum și Eurogrupul au impus, în cadrul acestui protocol de acord, autorităților cipriote adoptarea, menținerea sau punerea în aplicare în continuare a unor măsuri care au provocat o reducere substanțială a valorii depozitelor, acțiunilor sau obligațiunilor lor. Aceștia au formulat așadar acțiuni în răspundere extracontractuală la Tribunalul Uniunii Europene pentru a fi despăgubiți pentru pierderile pe care pretind că le-au suferit din cauza acestor măsuri.

Prin două hotărâri din 13 iulie 2018, K. Chrysostomides & Co. și alții/Consiliul și alții, precum și Bourdouvali și alții/Consiliul și alții ¹, Tribunalul, în primul rând, a respins excepțiile de inadmisibilitate ridicate de Consiliu cu privire la acțiunile în despăgubire introduse împotriva Eurogrupului de particularii și de societățile în cauză. Apoi, în ceea ce privește prima condiție pentru angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, care se referă la nelegalitatea comportamentului reproșat instituției Uniunii și care impune stabilirea existenței unei încălcări suficient de grave, Tribunalul a statuat că particularii și societățile care au formulat aceste acțiuni nu au reușit să demonstreze existența unei încălcări a dreptului lor de proprietate, a principiului protecției încrederii legitime sau a principiului egalității de tratament. Întrucât prima condiție pentru angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii nu este îndeplinită în speță, Tribunalul a respins respectivele acțiuni.

¹ Hotărârile Tribunalului din 13 iulie 2018, K. Chrysostomides & Co. și alții/Consiliul și alții, [T-680/13](#), și Bourdouvali și alții/Consiliul și alții, [T-786/14](#) (denumite în continuare „hotărârile atacate”); a se vedea CP nr. [108/18](#).

Sesizată cu recursuri formulate de Consiliu (cauzele C-597/18 P și C-598/18 P) **și de particularii și societățile în cauză** (cauzele C-603/18 P și C-604/18 P), **precum și cu recursuri incidente formulate de Consiliu** (în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P), **Curtea**, pronunțându-se în Marea Cameră, **anulează hotărârile atacate ale Tribunalului în sensul că acesta respinge excepțiile de inadmisibilitate ridicate de Consiliu în măsura în care vizează acțiunile acestor particulari și ale acestor societăți îndreptate împotriva Eurogrupului și a articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236**². În schimb, ea respinge recursurile particularilor și societăților în cauză.

Aprecieria Curții

În ceea ce privește, în primul rând, **recursurile formulate de Consiliu în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P**, Curtea amintește că angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, presupune să se poată reproșa un comportament nelegal unei „instituiții a Uniunii”, noțiune care înglobează nu numai instituțiile Uniunii enumerate la articolul 13 alineatul (1) TUE, ci și toate organele, oficiile și agențiile Uniunii instituite de tratate sau în temeiul acestora și destinate să contribuie la realizarea obiectivelor Uniunii.

În această privință, Curtea arată, *primo*, că Eurogrupul constituie un organ interguvernamental de coordonare a politicilor economice ale statelor membre a căror monedă este euro (denumite în continuare „SMME”). *Secundo*, Eurogrupul nu poate fi asimilat unei formațiuni a Consiliului și se caracterizează prin natura sa informală. *Tertio*, acesta nu dispune de nicio competență proprie și nici de prerogativa de a sancționa nerespectarea acordurilor politice încheiate în cadrul acestuia. Curtea concluzionează că **în mod eronat Tribunalul a considerat că Eurogrupul este o entitate „a Uniunii” instituită de tratate, ale cărei acțiuni ar putea angaja răspunderea extracontractuală a Uniunii**.

Aceasta adaugă că, în măsura în care acordurile politice încheiate în cadrul Eurogrupului se concretizează și sunt puse în aplicare, printre altele, prin intermediul unor acte și acțiuni ale unor instituții ale Uniunii, în special ale Consiliului și ale BCE, **justificabilii nu sunt lipsiți de dreptul lor la protecție jurisdicțională efectivă, consacrat la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene**, dat fiind că, la fel cum au și procedat, de altfel, ei pot să introducă o acțiune în răspunderea extracontractuală a Uniunii împotriva acestor instituții pentru actele sau comportamentele pe care acestea din urmă le adoptă în urma unor astfel de acorduri politice. Ea subliniază, în particular, că îi revine Comisiei, în calitate sa de gardian al tratatelor, să se asigure de conformitatea respectivelor acorduri cu dreptul Uniunii și că o eventuală inacțiune a Comisiei în această privință poate conduce la o angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii.

În ceea ce privește, în al doilea rând, **recursurile incidente ale Consiliului în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P**, acestea vizau contestarea aprecierii Tribunalului potrivit căreia, pe de o parte, Consiliul ar fi impus autorităților cipriote, prin intermediul articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236, menținerea sau punerea în aplicare în continuare a conversiei în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC și, pe de altă parte, respectivele autorități nu dispuneau de nicio marjă de apreciere în acest sens.

În această privință, Curtea observă că articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236 nu stabilește modalități speciale pentru punerea în aplicare a acestei conversii, astfel încât autoritățile cipriote dispuneau de o marjă largă de apreciere în acest sens, în special pentru a determina numărul și valoarea acțiunilor care trebuie atribuite deponenților BoC în schimbul depozitelor lor neasigurate la această bancă. Prin urmare, ea consideră că **Tribunalul a săvârșit o eroare de**

² Decizia 2013/236/UE a Consiliului din 25 aprilie 2013 adresată Ciprului cu privire la anumite măsuri specifice de reinstaurare a stabilității financiare și a creșterii sustenabile (JO 2013, L 141, p. 32). Această decizie prevede o serie de măsuri și de rezultate pentru a corecta deficitul bugetar al Ciprului și pentru a reconstrui un sistem financiar solid al acestui stat membru. Recursurile incidente formulate de Consiliu vizau în mod specific articolul 2 alineatul (6) litera (b) din această decizie, care enunță că programul de ajustare macroeconomică pentru Cipru prevede „să se realizeze o evaluare independentă a activelor [BoC] și a activelor [Laiki] și să se integreze rapid operațiunile [Laiki] în cadrul [BoC]. Evaluarea trebuie finalizată rapid, pentru a permite realizarea conversiei depozitelor în acțiuni în cadrul [BoC]”.

drept estimând că Cipru nu avea nicio marjă de apreciere, în temeiul acestei dispoziții, pentru a defini modalitățile speciale ale acestei conversii.

În ceea ce privește, în al treilea rând, **recursurile formulate în cauzele C-603/18 și C-604/18 P de particularii și de societățile în cauză**, aceștia consideră că o încălcare suficient de gravă a dreptului lor de proprietate, a principiului încrederii legitime și a principiului egalității de tratament era imputabilă actelor și comportamentelor instituțiilor Uniunii, astfel încât era îndeplinită prima condiție pentru angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii.

În această privință, Curtea amintește, mai întâi, că dreptul de proprietate³ nu este o prerogativă absolută și că poate face obiectul unor limitări⁴. Ea consideră, în special, după cum a statuat deja în Hotărârea Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE⁵, **că măsurile menționate în protocolul de acord din 26 aprilie 2013 nu pot fi considerate ca constituind o intervenție disproporționată și intolerabilă care ar aduce atingere dreptului de proprietate al particularilor și al societăților în cauză.**

Apoi, Curtea consideră că **circumstanța că, în fazele anterioare ale crizei financiare internaționale, acordarea unei asistențe financiare altor SMME nu a fost condiționată de adoptarea unor măsuri specifice nu poate fi considerată o asigurare susceptibilă să fi dat naștere unei încrederi legitime a acționarilor, a creditorilor obligatari și a deponenților Laïki și ai BoC că aceasta va fi situația și în cadrul acordării unei asistențe financiare Ciprului.**

În sfârșit, după ce a amintit că **principiul general al egalității de tratament** impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv, **Curtea respinge existența unei încălcări a acestui principiu.** Astfel, ea constată că **societățile și particularii în cauză nu se află într-o situație comparabilă** celei a Băncii Centrale a Ciprului, a cărei acțiune este ghidată exclusiv de obiective de interes public, celei a titularilor de depozite constituite la sucursalele grecești ale Laïki și ale BoC, celei a deponenților acestor două bănci ale căror depozite nu depășeau 100 000 de euro, celei a deponenților și a acționarilor băncilor celorlalte SMME care au beneficiat de o asistență financiară înaintea Ciprului sau celei a membrilor sectorului bancar cooperativ cipriot.

În concluzie, **Curtea respinge în întregime recursurile formulate de societățile și de particularii în cauză** (cauzele C-603/18 P și C-604/18 P), **anulează hotărârile atacate ale Tribunalului în sensul că acesta respinge excepțiile de inadmisibilitate ridicate de Consiliu, în măsura în care vizează acțiunile îndreptate împotriva Eurogrupului și a articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236, și, soluționând în mod definitiv aceste excepții⁶, admite respectivele recursuri.**

MENȚIUNE: Curtea de Justiție poate fi sesizată cu un recurs, limitat la chestiuni de drept, împotriva unei hotărâri sau ordonanțe a Tribunalului. În principiu, recursul nu are efect suspensiv. Dacă este admisibil și întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. Atunci când cauza se află în stare de judecată, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul. În caz contrar, ea trimite cauza spre rejudecare Tribunalului, care este legat de decizia pe care Curtea a pronunțat-o în recurs.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

³ Articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale.

⁴ Articolul 52 din Carta drepturilor fundamentale.

⁵ Hotărârea Curții din 20 septembrie 2016 în cauzele conexe Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE, [C-8/15 P-C-10/15 P](#); a se vedea CP n° [102/16](#).

⁶ În temeiul articolului 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.